

זהו החידוש העיקרי של השבוע הרביעי. משהו קרה. משהו מיוחד.

נשיקה בעד מיטפחת

ב שבוע הראשון שלנו בקאהיר אמר לי בוטרוס ראלי, שרי-החוזן (דאז): "יש לכם הרבה מומחים מצויינים לענייני ערב, הם קראו את כל הספרים ואת כל המאמרים. הם יודעים עלינו הכל. אבל הם לא היו אף יום אחד בחייהם בארץ ערבית. ועל כן אינם מבינים".

החזרתי את המחמאה כעבור כמה ימים, כאשר הרציתי במכון לעיונים חדיניים ו-איטראטניים. מולי ישבו כמה מטובי הר מומחים המצרים לענייני ישראל. הם שאלו הרבה שאלות אינטליגנטיות, וגם כמה וכמה שאלות מוזרות. אמרתי להם: "אתם יודעים הכל על ישראל. אבל מעולם לא הייתם שם, ולכן יש בה דברים רבים ש-אינכם יכולים להבין".

הוספתי את הפסוק שאמר (אולי) דויד בן-גורון, כשרצה להסביר מדוע לא די לקרוא את התנ"ך בתרגום: "זה כמו לנשק בעד מיטפחת!"

יש לי הרגשה כי בשמועות הי אחרונים מנשקים הישראלים והי מצרים איש את רעהו בעד מיטפחת.

נדמה לממשלת ישראל שהיא מבינה מה מתרחש במצריים. מה רוצים המצרים. נדמה לממשלת מצריים שהיא מבינה מה מתרחש בישראל. מה רוצים הישראלים. לא ייתכן מאד — והווי מחשבה נוראה! —

איש השילטון

חסן כאמל הוא אחד האישים המעטים שיש להם גישה ישירה ומתמדת אל הנשיא. הוא משמש כראש לישיבתו, עוזרו הראשי ויועצו, מלווה אותו בכל ביקוריו ופעולותיו הפומביות. כאמל קיבל את אבנרי בארמון הנשיאות, ארמון עבדין שהיה בעבר ארמונו של פארוק.

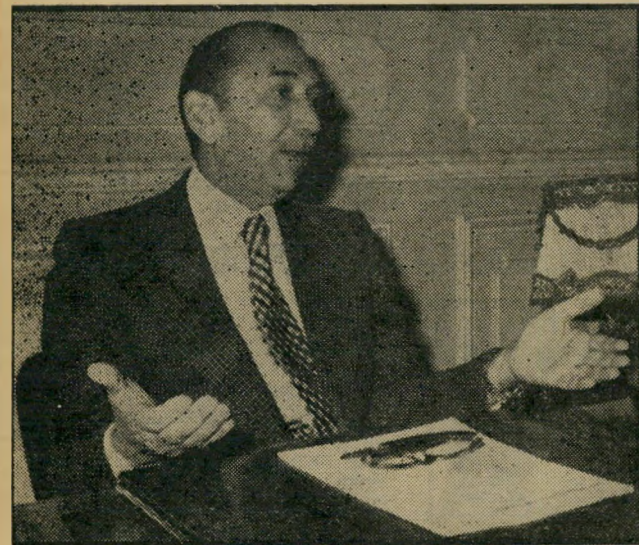
שזה לא ייתכן! הנשיא אומר תמיד בדיוק מה שהוא חושב. הרשה לי לתאר מצב היפותטי. נניח שהוועדה הצבאית המשותפת הגיעה בעוד כמה שבועות, להסכם על כל הנושאים הר נוגעים לנסיגה מסיני. נניח שהוועדה הר מדינית המשותפת תעלה על שירטון, ביגלל העניין הפלסטיני. האם לא תסכים או מצ-ריים לבצע את ההסכם של סיני, לפחות כפיתרון ביניים, עד שיושג הסכם כולל? הרי ניתן לומר שההסכם הכולל צריך לח-כות למשא-ומתן עם הסורים והפלסטינים. העניינים הגוגות של יועץ-הנשיא ננעצו בי כימעט בתחוננים. הוא הצמיד את כפות-ידיו זו לזו.

"לא! זה לא יהיה! כיצוע הי הסכם בסיני יחכה או עד שיושג ההסכם הכולל: הנשיא אמר כך בפירוש! אין לו שתי שמות!"

וכעבור כמה דקות: "הרי סיני הוא רק חלק קטן של הבעיה! במה יעזור אם נפתור חלק קטן זה, והסיכסוך הגדול ייש אר בעינו? זה לא טוב לישראל! זה לא טוב לאף אחד!"

ניסיתי להסביר לו את ההתנגדות שמ-עורר רעיון המדינה הפלסטינית בקרב הרוב בישראל.

"צריכים לתת הנדרה עצמית לי פלסטינים?" אמר כאמל, "אחרת לא יהיה פיתרון. אפשר לחשוב על איוושהי קונפדרציה או פדרציה. פדרציה תחת הנגהת המלך חוסיין, למשל. זה לא יזיק לביטחון שובכם. חוסיין שווט על הפלסטינים בי

מה יעזור לכם שלום נפרד, אם הסיכסוך שלכם עם העולם הערבי "שאר בעינו?"

מדינה שלו כיום. הוא יכול לשלוט בפלסטינים גם בגדה המערבית. אנחנו מבינים את הצורך של ישראל אל בביטחון. אתם זכאים לי ביטחון."

"הרבה ישראלים אינם רואים את הבעיה כך, והם חושבים שבסופו של דבר גם אתם תקבלו את נקודת-ההשקפה שלהם." "אם כן, קובע כאמל, "זה תפקידכם שלכם, העיתונאים והאינטלקטואלים, להגיד זאת לבני-עמכם. לעיתונאים ולאינטלקטואלים יש תפקיד גדול במערכה זו. הנשיא אוהב מאד את העיתונאים ומעריך את תפקידם. הרי הוא היה בעצמו עיתונאי." וכשם שישראלים כה רבים — ואולי גם מנחם בגין — משוכנע כי המצרים יקבלו בסופו של דבר את הגישה שלהם, ויחתמו על הסכם נפרד, כן משוכנע חסן כאמל כי בגין יקבל בסופו של דבר את נקודת-ההשקפה של הנשיא סאדאת.

קודת-ההשקפה של הנשיא סאדאת. הרי הישראלים מוכרחים להבין, זה לי טובתם. מובן שזה דורש זמן. אי-אפשר לתבוע מהם להסכים מייד. אבל בבוא העת, אס-אט, הם יבינו, ואז יקום השלום הר אמיתי, זה שהנשיא סאדאת חולם עליו. אני משוכנע כי כאמל מאמין בכך לי-חלוטין, בביטחון מוחלט. ייתכן מאד שגם הבוס שלו מאמין בכך באופן מוחלט. וכשמנהיגי שני הצדדים מאמינים באופן כה מוחלט בשני דברים כה שונים, זה יכול להפחיד.

תחתום מצריים על הסכם נפרד. גם רבים מהעורכים והעיתונאים. שהיו כאן כמה שעות או כמה ימים, חזרו הביתה כשהם משוכנעים בכך."

כאמל הגיב בתימהון אינסופי, בדתיימעושה דגמרי: "איך זה ייתכן? הרי הנשיא אמר בפירוש

נתקבלתי כאן לשיחה ממושכת על-ידי חסן כאמל, יועצו, עוזרו וראש-לישכתו של הנשיא. פניו העצובים, המתורבתים, מוכי רים לכל ישראלי מהטלוויזיה. הוא ישב ליד הנשיא בכנסת. נמצא עימו בכל מקום.

"אני מתרשם," אמרתי לו, "כי רבים מבני ארצי מאמינים כי בסופו של דבר

שתייהן אינן מבינות, בעצם, מה נעשה במעמקי ליבו של הצד השני.

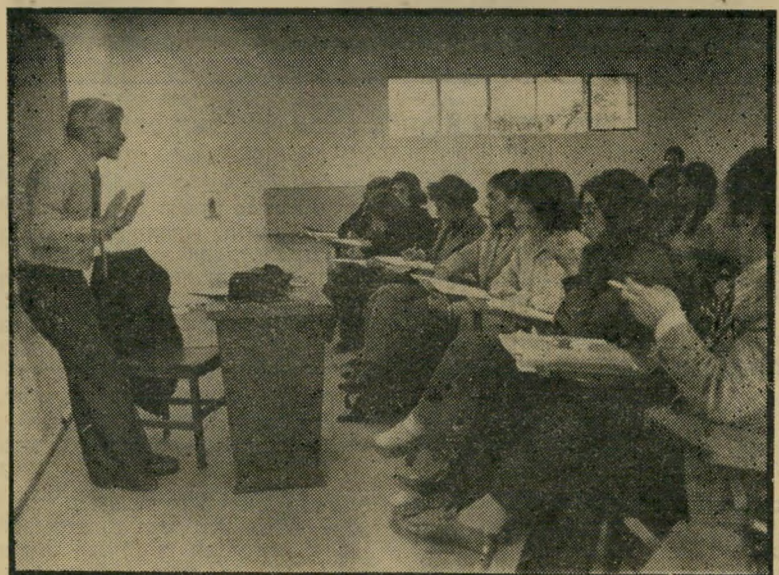
ייתכן כי ממשלת ישראל מודי רכת כרגע זה עליידי אשלייה מסוי כנת, נוראה — וכי ממשלת מצריים מטפחת בליבה אשלייה מקי בילה.

הרגשה זו מתחזקת בי מדי יום, כימעט מדי שעה, ככל שאני מרבה לשמוע את דעתם של מצרים, וככל שאני קורא ושומע מה מתרחש ונאמר בישראל.

נדמה לי שהמצרים משלים את עצמם שמנחם בגין מוכן או יהיה מוכן מחר, לחתום על השלום בתנאים הנראים למצרים כמובנים-מאליהם.

נדמה לי שמנחם בגין משלה את עצמו שאנוהאר אל-סאדאת יחתום מחר על שלום שיהיה, למעשה, שלום מצרי-ישראלי נפרד, עם קישוטים כלשהם ותשלום מסי-שפתיים לרעיון "השלום הכולל".

ולייכי מתגנב חשש נורא: שמא יעמדו שני הצדדים על מעור תם כשיחה מאוחר מדי, כאשר הדמנות השילטונות חרמפעת, אויז בלתי-יחוזרת, כבר חלפה וי נמונה.

שיחה בארמון עבדין

א רמון עבדין, במרכז קאהיר. בניין גדול, שטוח. ארמון אופייני של שיל-טון מלכותי באירופה של המאה שעברה. יותר מ-500 אולמות וחדרים. בארמון כזה מולך ברונזו קריטיסקי בווינה. בארמונות דומים שוכנים השילטונות בפאריס וב-רומא. טעם מלך כאן פארוק. עשיו שוכן כאן המישטר הנשיאותי של אל-סאדאת.

באוניברסיטה

על פי בקשתו של הסוציולוג הנודע, הפרופסור סעד איברהים, אחד הראשים המבריקים במצריים (מימין), הרצה אבנרי באוניברסיטה האמריקנית של קאהיר, קיים לאחר מכן ויכוח ער עם התלמידות והתלמידים, ביניהם פלסטינים, על תולדות הסיכסוך הישראלי ערבי והדרכים לפיתרון.

שלום נפרד? לא!

ה צנתי בשבוע זה את השאלה הי גדולה — שאלת השאלות — לעשרות (המשך בעמוד 26)